

Kätlin Vainola, Kaja Kivisikk, Heli Pii, Elina Sildre

Jutulinna

lihtsustatud tekstidega eesti keele õpik

3. klassile

II osa

SISUKORD

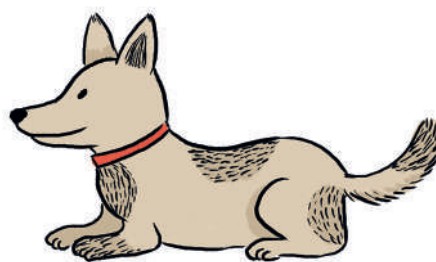
1. Lahked leiutajad

Ideed kooli-hoovi jaoks	4
Tähestikuline järje-kord	6
Teeme koos! Meie klassi etno-graafid	9
Proua Kohv	10
Saadame e-kirju	12
Saadame sõnumeid	14
Lühendid	15
Arvuti-hiir ja keldri-hiir	16
Kirjutame ümberjutustust	17
Virmalised	18
Koostame tabeli	21
Kuidas tekivad virmalised?	21
Sulg-häälik oma- ja võõr-sõnade alguses	22
Mis mulle meeldib?	24
Miks vana aja portfellid kiiresti kulusid	26
Kirjutame	27
Jutu-linna raamatu-klubi	28
Marta soovitab raamatuid	29

Raamatu-kogu otsib koera	30
Sulg-hääliku pikkus	32
Kõik Winn-Dixie pärast	34
Tonje saab endale kolm uut sõpra	36
Kirjad tulevad	39
Tähed <i>k, p, t</i> tähtede <i>s</i> ja <i>h</i> kõrval	40
Kuidas kutsut kutsutakse	40
Sulg-häälik <i>s-i</i> ja <i>h</i> kõrval – erand-sõnad	41
Raamatu-tutvustus: R. J. Palacio „Ime“	42
Teeme koos! Raamatu-tutvustused	43
Põhja-tuule-maal	44
Kuidas Vidri Rein vabaks sai	45
President kinnas	46
Kirjutame ümberjutustust	49
Jutu-linna raamatu-klubi	50
Jelisei soovitab raamatuid	51

2. Kõige paremad sõbrad

3. Lõbusad võlurid

Teatri-kuu tervitused	52
<i>I ja j</i>	54
Taavi Tõnisson	55
Ametid teatris	56
Ema-keel	58
Kuidas Jaagu koolis tähtis mees käis	59
Kuidas Jaak eestlaseks jäi	61
<i>H</i> -täht sõna alguses	62
Teeme teatrit!	64

Suur tükk ajab suu lõhki	65
Teeme koos! Nuku-teater	70
Nõia·neiu Nöbi·nina	72
Kirjeldame tegelast	75
Tegu·sõna pööramine	76
Muri hakkab näitlejaks	78
Jutu·linna raamatu·klubi	80
Sander soovitab raamatuid	81

Õhk heliseb lõokeste laulust	84
Poolitamine	86
Teeme koos! Muinas·jutu·vestjad	89
Judo, Ping·pong	90
Kristjan Palu·salu	91
Lähedase tähendusega sõnad	92
Vint·löögid ja petekas	94
Lähme õue mängima!	96
Planeet Klootus	98
Vastand·tähendusega sõnad	100
Härja Peters	101
Jutu·linna raamatu·klubi	104
Susanne soovitab raamatuid	105

4. Nutikad nalja·tilgad

5. Suured seiklejad

Kasvamine	106
Luuletused	108
Leelo Tungal	112
Lähme reisime Eestis!	114
Koostame uurimuse	118
Miks kiivit ennast hüüab	120
Kuidas Kana·matsi künkad endale nime said	121
Teeme koos! Klassi muistendi·raamat	123
Esimene Eesti lipp ümber maailma	124
Kui ma mere·röövel oleksin	125
Loeme ja arutleme	126
Luiskaja Liisa	127
Auk hekis	128
Nalja·vaene kevad	130
Jutu·linna raamatu·klubi	132
Anna soovitab raamatuid	133
Hakkame leiutama!	134
Sõbra·päeva head soovid	135
Vana·sõna·pantomim	136
Luuletame koos	137
Peame loodus·päevikut	138
Sõnastik	139

LAHKED LEIUTAJAD

IDEED KOOLI-HOOVI JAOKS

1. osa

Istusime klassis ja vaatasime rahutult kella. Tund oli juba alanud, aga õpetaja Villemit ei paistnud kuskil.

„Ta sai mälu·mängu·võistlusel esi·koha ja sõitis nüüd puhkusele,“ pakkus Sander.

„Ei usu,“ ütles Kaisa. „Õpetaja Villem ei jäta meid keset õppe·aastat maha.“

Samal hetkel läks klassi·uks lahti ja sisse tuli kast. Kastil olid õpetaja Villemi jalad all.

„Tere, lapsed!“ kostis Villemi hää. Ta vinnas suure kasti oma lauale ja lõpuks nägime teda. Ta oli rõõmus nagu alati. Ja vabandas, et hiljaks jäi.

Hakkasime kohe vaatama, mis kastis on. Seal olid iga·sugused raamatud, kus juttu kosmosest kuni pisikeste bakteriteni* välja. Õpetaja Villem lubas, et uurime need kõik läbi.

„Need on kingituseks teile selle eest, et te mind mälu·mängu·saates toetasite!“ lisas ta.

2. osa

Alustasime rühma-tööga. Sel kevadel hakatakse kooli hoovi-ala uuendama ja ka lapsed võivad pakkuda, mis teeks meie kooli-hoovi paremaks ja põnevamaks.

Marta arvas, et kooli-hoovis võiks olla söögi-automaat, kus on tervislikud toidud. Pärtel soovis leiutada kodu-tööde tegemise roboti. Sander arvas, et sinna võiks panna batuudi. Kõik need mõtted olid head. Kui aga pikemalt arutasime, siis tundus, et ükski pole päris sobiv.

Susanne pakkus välja õues-õppe-klassi. See võiks olla väike majake, mille üks sein on klaasist. Ja see klaasist sein on selline, mille saab eest ära liigutada. Nii saame iga-suguse ilmaga olla loodusele lähemal. See mõte meeldis meile kõigile. Asusime plaani üles kirjutama.

Töö katkestas õpetaja, kes ütles, et on aeg teha kokku-võtted. Kõik rühmad tutvustasid järjest oma mõtteid. Meie rääkisime õues-õppe-klassist. Teine rühm tuli välja mõttega luua kooli hoovi väike aed. Kolmanda rühma idee oli panna hoovi päikese-paneelid, mis toodaksid elektrit. Nii oleks meie kool loodus-säästlikum.

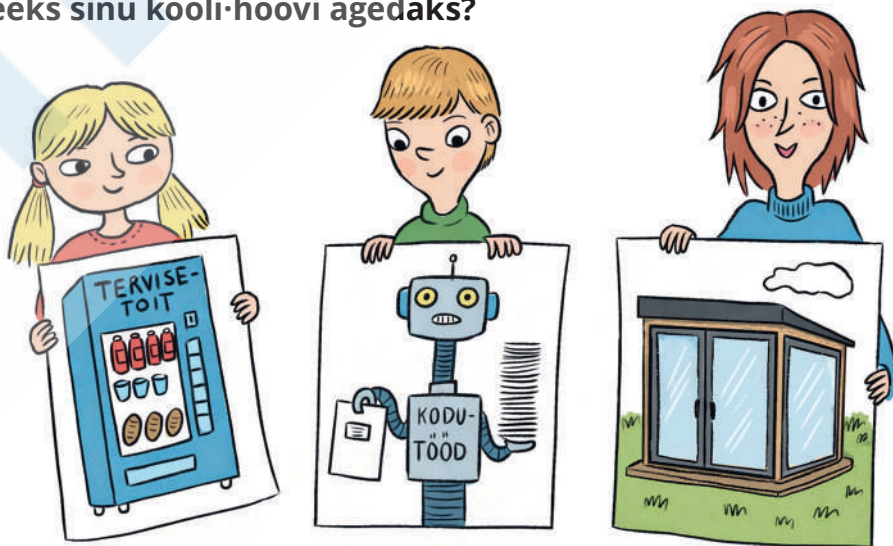
„Need on kõik nii head ideed!“ ütles õpetaja Villem. „Küll oleks vahva, kui ehitaksime õue klassi, mille terrassile teeme aia ning katusele paneme päikese-paneelid.“

Kolme rühma ideed andsid kokku suure-pärase plaani!

Madis

1 Paaris-töö. Mis on rühma-töö head ja halvad küljed?

2 Mis teeks sinu kooli-hoovi ägedaks?

TÄHESTIKULINE JÄRJE·KORD

Lugejad on raamatu·kogusse hulga raamatuid tagasi toonud. Kerli Kelluke paigutab neid riiulitesse. Lapsed lähevad talle appi.

- Mida peavad lapsed enne raamatute riiulisse paigutamist vaatama?
- Millisesse riiulisse kõige rohkem raamatuid läheb?

A. Arutle kaaslasega.

1. Kus läheb vaja tähestikulist järje·korda?
2. Mis tähega algavaid perekonna·nimesid on teie klassis kõige rohkem?
3. Mitmes oled klassi nime·kirjas sina?
4. Kes on nime·kirjas sinu ees? Kes on sinu järel?
5. Millise algus·tähega nimesid on sinu mobiili telefoni·raamatus kõige rohkem?

A B C D E F G H I J K L M N O P
Q R S Š Z Ž T U V W Õ Ä Ö Ü X Y

Nimesid on kerge leida, kui need on tähestikulises järje-korras.

1. Anni
2. Elsa
3. Karl
4. Liisa
5. Mattias

Kui nimed algavad ühe ja sama tähega, reastatakse need järgmise tähe järgi.

1. Kaisa
2. Kevin
3. Kreete
4. Madis
5. Mattias

Kui inimeste perekonna-nimed on samad, järjestatakse need ees-nime järgi.

1. Ploom, Klaara
2. Ploom, Paula
3. Ploom, Priidik

B. Järjesta ja kirjuta.

1. Järjesta oma klassi lapsed ees-nimede järgi.
2. Järjesta oma klassi lapsed perekonna-nimede järgi.
3. Kuhu paigutub selles nime-kirjas teie õpetaja? Kuhu paigutub kooli direktor?

C. Sõna-mäng.

Jagage klass nelja rühma.

- Otsige õpiku sõnastikust viis sõna. Kirjutage need eraldi lehtedele.
- Igal rühmal on võimalus järje-korras oma sõnu öelda. Pärast sõna ütlemist peavad teised rühmad kiiruse peale leidma õpikust sõna-seletuse.
- Kõige kiiremini vastuse leidnud võistkond saab punkti.

TEEME KOOS!

Etno·graafid uurivad, kuidas
inimesed ja rahvad elavad.
Nad uurivad kombeid ja
kultuuri.

Ka teie võite oma klassiga
etno·graafe mängida. Pange kirja,
mis teie klassis iga päev toimub.

ESMASPÄEV, 7. JAANUAR

Eesti keele tunnis tegime bingot. (Britt)

Kekas mängisime hargi·kulli. Siis tegime teate·võistlusi. Rahvaste·pallis hakkas Jolanda nutma. (Susanne)

Praegu on vahe·tund. Mattias ja Vanessa ajavad üks·teist taga. Siret tuli hingeldades klassi. Angelika tuli kurva näoga uksest sisse. (Sander)

Sööklas oli puder, kakao, moos, sai, või. Maitsev oli. (Mattias)

Matemaatikas tegime rühma·tööd. (Jolanda)

Praegu on vahe·tund. Õpetaja parandab vihikuid. Romet ronis nagi alla ja on nagu kodutu. Jolanda naeratab nii rõõmsalt ja laialt. Kaur loeb. Mikk lendas tooliga pikali. Ahtol on igav. (Vanessa)

TEEME KOOS!

Jaauari koos-töö Meie klassi etno-graafid

1. Koostage iga jaauari-kuu päeva kohta lühi-kokku-võte.
2. Loosige selle kuu kirjutajad. Iga laps loosib endale kirjutamiseks ühe kooli-päeva. Pange kirjutajate nime-kiri nähtava koha peale.
 - Kirjuta loositud kooli-päeva tundide kohta.
 - Kirjuta loositud kooli-päeva vahe-tundide kohta.
 - Kirjuta loositud kooli-päeva toidu kohta.

Vastake ka järgmistele küsimustele.

- Mis kell tunnid algavad ja lõpevad?
 - Milline on kooli-vorm või sobilik kooli-riietus?
 - Mis riideid kannate liikumis-tunnis?
 - Milliseid vahendeid olete kasutanud liikumis-tunnis?
3. Trükkige tekst kooli-päeva lõpus arvutisse. Printige tekstid välja.
 4. Kokku-võtted lugege ette järgmisel hommikul või nädala lõpus.
 5. Kuu lõpuks valmib „Klassi etno-graafide raamat“.
 6. Lõbusat kirjutamist!

PROUA KOHV SAADAB TEISEL POOL LAUDA ISTUVA HÄRRA
TEE ARVUTISSE **E-KIRJA**, SEST TA ON NII PEENE-TUNDELINE*,
ET EI SUUDA HÄRRA TEELE OTSE SILMA VAADATES ÕELDA,
KUI **KOLEDASTI** HÄRRA TEE ÖÖSEL MAGADES **NORSKAB**.

Aino Pervik

Tee.tee@mail.ee

Kulla-kallis härra Tee!
Mulle palun teene tee:
ära enam öösel norska!

Vastas kohe härra Tee:

Kohv.kohv@mail.ee

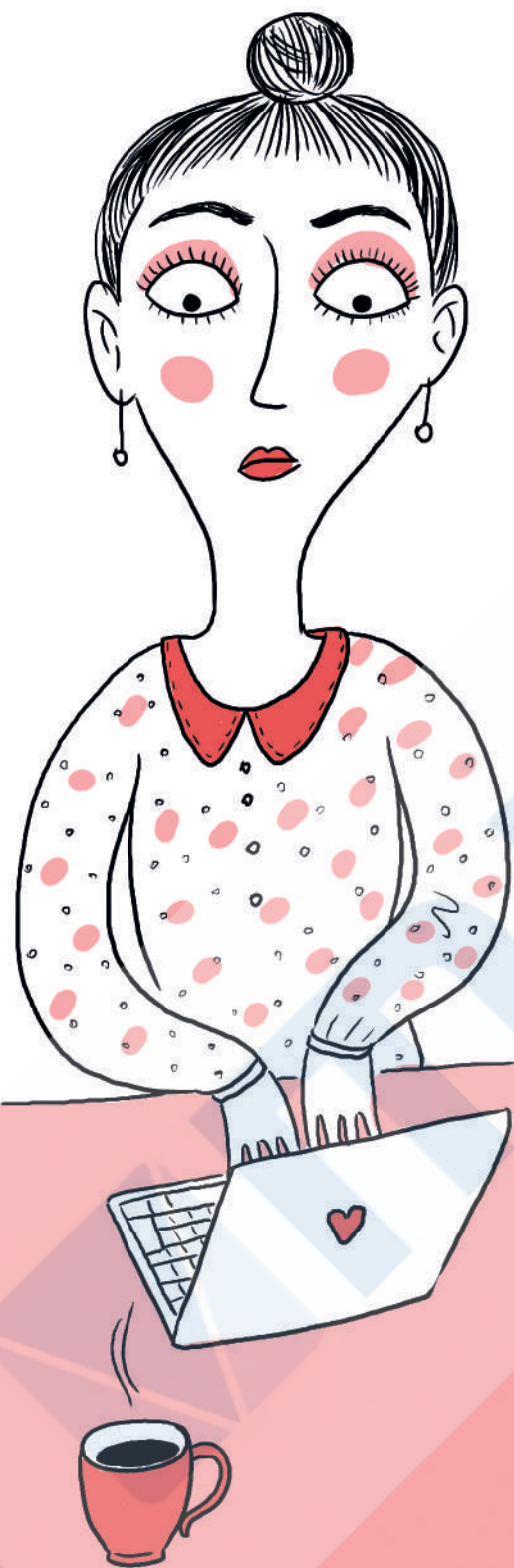
Armsakene proua Kohv!
Õudselt norskad hoopis sina,
noriseb sul unes nina.

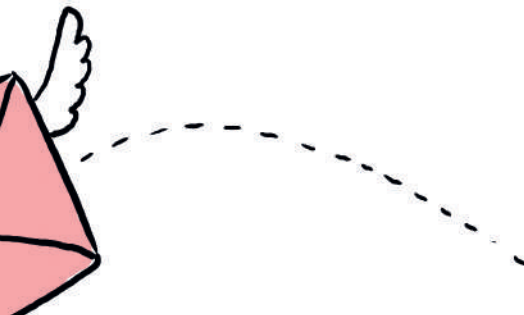
Tee.tee@mail.ee

Võimatu, mu kallis Tee!

Kohv.kohv@mail.ee

Kurb, kuid nõnda just on see.
Ja veel,
mu kallis kuku-ruku,
ära teleka ees tuku!
Hullemat ei miskit ole,
kui su armsast väiksest ninast
keset saadet äkki kostab
jube-kole
nnnnrrrrr-niuuuh
hrrrrrrrrr-hiuuuh
HHHHHHHHRRRRRRRRRR!
hiuuuuuu

Ootas vastust härra Tee,
tulemata jäigi see.
Härra Tee
üles vaatas,
üle laua pilgu heitis,
nägi:
nutab, nutab proua Kohv.

Härra tormas proua juurde,
võttis proua ümbert kinni,
tegi:

„Šššššššššššš!”

Lausus:

„Minu kallis kuku-ruku!”

ütles:

„Ära hooli, ikka tuku!

Mulle lausa meeldib see,

kui ninake sul noriseb,

TV-le kaasa joriseb!”

Paitas armsalt härra Tee
proua Kohvi nutust nina,
mis tatisena torises
ja lorisese ja norises
ja urises
ja lurises:

LLLLuurrrrrrhrrrrh!

NNNRRRHHHH!

- 1 Luuletuse võib jagada kahte ossa:
e-posti saatmine ja vestlemine. Mille
poolest need kaks osa sinu meelest
erinevad? Kumba suhtlemis-viisi
sina pooldad? Põhjenda oma vastust.

Eesti keeles öeldakse
arvutis saadetava kirja
kohta *e-post*, *e-kiri*,
elektron-post ja *meil*.

SAADAME E-KIRJU

Õpetaja Villem saatis e-kirja.

Saatja: villem@jutulinnakool.ee

Saaja: paikesepaneelid@trgwgw.ee

Teema: Otsime sobivaid päikese-paneele

Tere!

Kirjutan Teile Jutu-linna koolist. Oleme otsustanud ehitada Jutu-linna kooli hoovi õppe-klassi. See on kergemat sorti ehtis, millel on suured klaasist uksed. Tahame õppe-klassi kasutada aasta läbi. Seega peaks saama seda kütta. Soovime toota elektri-energiat loodus-säästlikult ja paigutada hoone katusele päikese-paneelid.

Kas saate meid aidata?

Lugu-pidamisega

Villem Vahva

Järgmisel päeval potsatas
Villemi e-kirja-kasti vastus.

Saatja: paikesepaneelid@trgwgw.ee

Saaja: villem@jutulinnakool.ee

Teema: Vs: Otsime sobivaid päikese-paneele

Lp Villem!

See on hea mõte! Kui sobib, tuleme Jutu-linna ja vaatame selle hoone üle, kuhu päikese-paneele vaja. Saadan ka igaks juhuks oma telefoni-numbri: 5555 5777.

Tervitades

Karl Ruloo

- **Kirja algusesse kirjutame tervituse.**

- Tervituse lõppu võime panna hüüu·märgi.
- Tervituse võime jätta ka kirja·vahe·märgita.
- Koma sinna ei sobi.

Tere!

Tere

- **Tervituse järel võib kirjutada ka inimese nime.**

- Sellisel juhul paneme tervituse ja nime vahele koma.

Tere, Kaisa!

Tervitus, kallid Madis(!)

- **Kirja sisu·osa**

- Kirja põhi·teksti alustame suure tähega.

Kuidas Sul läheb?

Mul läheb ...

- **Kirja lõppu lisame mõne viisakus·väljendi ja oma nime.**

- Näiteks *Tervitades, Täna des, Lugu·pidamisega, Austusega.*
- Viisakus·väljendi ja oma nime vahele me koma ei pane.

Ette tänades

Madis

- **Viisakus·väljendi asemel võid kirjutada ka mõne soovi.**

- Soovi järel kirjutame hüüu·märgi.

Palju jõudu!

Kaisa

A. Arutle kaaslasega.

1. Kas teil on e-posti aadressid?
Kui on, siis millal te need tegite?
2. Miks inimesed saadavad e-kirju?

B. Kirjuta e-kiri.

1. Kirjuta arvuti·klassis, raamatu·kogus või kodus klassi·kaaslasemale e-kiri.
2. Selleks loosige klassis välja, kes kellele kirjutab.
3. Kirja sisuks otsige erinevaid mõistatusi.
4. Klassi·kaaslane saadab mõistatustele vastused e-kirja teel.
5. Vormista e-kiri õigesti.

